

ÎNCHEIERE

15 mai 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Igor Gordaș,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de Igor Gordaș împotriva Primarului mun. Bălți privind obligarea de a da răspuns la
petiție și încasarea prejudiciului moral,
împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a
restituit cererea de apel,

c o n s t a ț ă :

La 01 octombrie 2018 Igor Gordaș a depus cerere de chemare în judecată
solicitând obligarea Primarului mun. Bălți de a da răspuns la petiția adresată la 03
august 2018.

Prin cererea de concretizare din 26 octombrie 2018, reclamantul a indicat că la
04 octombrie 2018 a primit răspunsul nr.G-1673/23 din 02 octombrie 2018 la petiția
sa adresată Primarului mun.Bălți la 03 august 2018.

A solicitat admiterea acțiunii în partea obligării Primarului mun. Bălți de a da
răspuns la petiție fără a fi pusă în executare, cât și încasarea prejudiciului moral în
mărime de 1500 de lei.

Prin hotărârea din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, s-a
admis parțial cererea înaintată de Igor Gordaș.

S-a obligat Primarul mun.Bălți să dea răspuns la petiția lui Igor Gordaș din 03
august 2018 prin care acesta a solicitat efectuarea unei anchete de serviciu, a expedia
către organul cadastral decizia Consiliului municipal Bălți nr.3/53 din 28 iulie 2011
și a anula un șir de acte care reiese din decizia Consiliului municipal Bălți nr.4/19
din 16 iulie 2004 și nr.5/21 din 21 octombrie 2004.

S-a încasat din contul Primarului mun.Bălți în beneficiul lui Igor Gordaș
prejudiciul moral în sumă de 100 de lei.

S-a dispus că hotărîrea în partea obligării Primarului mun.Bălți să dea răspuns la petiția reclamantului din 03 august 2018, nu se supune executării, în legătură cu prezentarea răspunsului nr.G-1676/23 din 02 octombrie 2018.

În rest, acțiunea s-a respins.

La 03 decembrie 2018 Igor Gordaș a depus cerere de apel împotriva hotărîrii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Prin încheierea din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Igor Gordaș, s-a acordat apelantului termen pînă la 12 februarie 2019 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat tradus în limba de stat, inclusiv în copii pentru toți participanții la proces, cu înregistrarea acestuia pînă la data limită, în cancelaria instanței de apel – 12 februarie 2019. S-a explicat apelantului că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit apelul declarat de Igor Gordaș împotriva hotărîrii din 23 noiembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cu remiterea apelantului a cererii de apel cu toate documentele anexate.

La 06 martie 2019 și 19 martie 2019, Igor Gordaș a declarat recurs împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea încheierii recurate, cu restituirea cauzei spre examinare în fond.

În motivarea recursului a invocat că a depus cerere de apel motivată în limba rusă, care nu o consideră o limbă străină fiind necesară traducerea cererii în limba de stat, după cum a solicitat Curtea de Apel Bălți.

A menționat că prevederile art. 364, 365 Cod de procedură civilă nu prevede expres că este necesară traducerea cererii de apel în limba de stat, în caz că este depusă în altă limbă. Consideră că prin restituirea cererii de apel dînsul este discriminat pe criteriu de limbă în accesul la justiție, fapt constatat deja prin decizia Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr.74/18 din 01 august 2018

Totodată, a opinat că prin faptul că nu i s-a primit cererea de apel în limba rusă, se încalcă dreptul de acces la justiție protejat prin legislația națională și internațională.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul din următoarele considerente.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul a fost declarat de Igor Gordaș, la 06 martie 2019 și 19 martie 2019, pînă la data intrării în vigoare a Codului administrativ.

Respectiv, prin derogare, în temeiul art. 258 alin. (3) Cod administrativ, admisibilitatea recursului se va face conform prevederilor în vigoare pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit.b¹) Cod de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art.437 alin. (1).

Art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează că cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată și trebuie să cuprindă: a) denumirea instanței la care se depune recursul; b) numele, denumirea, calitatea procesuală a recurentului sau a persoanei ale cărei interese le reprezintă, adresa lor; c) numele sau denumirea, adresa intimatului; e) denumirea instanței care a emis decizia în apel, data pronunțării și dispozitivul deciziei, argumentele admiterii sau respingerii apelului; f) esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective; g) data declarării recursului și semnătura recurentului.

La caz, Colegiul constată că Igor Gordaș a depus cererea de recurs, redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acesteia în limba de stat.

Or, art. 13 alin. (1), (4) din Constituția Republicii Moldova prevede că limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine. Modul de funcționare a limbilor pe teritoriul Republicii Moldova se stabilește prin lege organică.

Conform art. 118 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9 alin. (1) din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514 din 06 iulie 1995 statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba moldovenească.

Aici Colegiul accentuează că prevederi legale similare se conțin și în art. 24 alin. (1) Cod de procedură civilă, în conformitate cu care judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

Or, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este garantat de normele de drept precitate.

În acest sens, Colegiul va reține și Hotărârea Curții Constituționale nr. 36 din 5 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 alin. (1) din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, care stipulează că Declarația de Independență operează cu termenul de „limba română” ca limbă de stat a statului nou-creat Republica Moldova. Declarația de Independență este elementul original, intangibil și imuabil al blocului de constituționalitate. Atunci când există mai multe interpretări, opțiunea conformă Preambulului și, implicit, Declarației de Independență, prevalează. În final, Curtea Constituțională a hotărât că în sensul Preambulului Constituției, Declarația de Independență a Republicii Moldova face corp comun cu Constituția, fiind textul constituțional primar și imuabil al blocului de constituționalitate.

Un aspect important reprezintă și faptul că prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a articolului 4 alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, *inter alia* s-a constatat desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Or, Curtea Constituțională a subliniat că, în sensul articolului 74 alin. (1) din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul

constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

Colegiul învederează că reglementările evocate sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii, acestea fiind reluate și incorporate în textul legilor procedurale în coroborare cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Drept urmare, este indubitabil că sensul autentic al normelor citate supra evocă principiul utilizării limbii oficiale și impune o condiție *sine qua non* ca judecarea cauzelor să se efectueze în limba oficială a statului.

În concluzie, Colegiul deduce că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat, la fel, prin încheierea instanței, procesul se poate desfășura și într-o limbă acceptabilă pentru majoritatea participanților la proces, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora, însă nu este exclusă obligația acestora de a depune actele procedurale inclusiv în limba de stat.

Or, instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înfăptui justiția în mod imparțial și echidistant. Obligația instanței de judecată este de a asigura participanților la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat. Sarcina traducerii cererilor de chemare în judecată, de apel și de recurs, formulate într-o altă limbă decât limba oficială a statului aparține celui care o prezintă, nu instanței de judecată.

De altfel, în cauza *Ivanova vs Finlanda* (dec.) -53054/99, Decizia din 29 mai 2002, Curtea Europeană a notat că regulile privind limba în care trebuie redactate contestațiile sunt concepute, fără îndoială, pentru a asigura administrarea corespunzătoare a justiției și respectarea principiului certitudinii juridice. Totodată, normele în discuție sau aplicarea lor nu trebuie să împiedice justițiabilii să facă uz de un remediu disponibil. În cazul de față, Curtea a constatat că reclamanta nu a avut parte de nicio hotărâre formală a Tribunalului districtual prin care acțiunea sa să fie declarată inadmisibilă. Nu-i revenea Curții să stabilească dacă acțiunea intentată de către reclamantă îndeplinește sau nu cerințele Codului de procedură judiciară. În orice caz, Curtea nu a reținut existența vreunui indiciu conform căruia Tribunalul nu i-ar fi oferit reclamantei posibilitatea examinării cererii sale. Reclamanta fusese liberă să introducă o nouă acțiune, atât timp cât aceasta era formulată în una din limbile oficiale din Finlanda. Curtea a notat că, deși reclamanta nu beneficia de un drept absolut la gratuitatea asistenței juridice, ea putea solicita subvenționarea asistenței, precum și numirea unui avocat care cunoștea una din limbile oficiale. Astfel, Curtea nu a considerat că reclamantei i s-a negat accesul la un tribunal, în vederea intentării procedurilor civile.

Din considerentele expuse, având în vedere că cererea de recurs depusă de către Igor Gordaș împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiind redactată într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul și nu este însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va restitui recursul declarat de către Igor Gordaș.

În conformitate cu art. 269-270, 426¹ alin. (1) lit. b ¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se restituie recursul declarat de Igor Gordaș împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Gordaș împotriva Primarului mun.Bălți privind obligarea de a da răspuns la petiție și încasarea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh